

derer dog, at ca. 4-5 pct. af alle kræfttilfælde hovedsagelig skyldes arbejdsforhold, og det svarer altså sådan ca. til omkring 1.000 kræfttilfælde om året, og ca. 700 af dem ender med dødsfald. 1.000 knytter sig altså til arbejdsmiljøpåvirkninger, og Arbejdstilsynet vurderer ikke, at dette tal er faldende.

Kræftdødsfald er også særlig i fokus, fordi det i handlingsprogrammet for et rent arbejdsmiljø år 2005 er et mål – og det er det, indsatsen skal rette sig mod – helt at undgå eller reducere udsættelse for kræftfremkaldende kemiske stoffer. Arbejdstilsynet har, når det gælder arbejdsmiljøindsatsen mod kræfttilfælde, særlig sat fokus på jern- og metalindustrien, el- og varmeværker, autobranschen, kemisk og almen industri, og som led i de udvalgte brancheindsatser vil Arbejdstilsynet også rette opmærksomheden mod leverandører af kræftfremkaldende stoffer og materialer.

Arbejdspladsvurderinger vil også spille en vigtig rolle på det her område, for de skal styrke virksomhedernes, medarbejdernes, ledelsens og ikke mindst også de ansattes bevidsthed om risiko på arbejdspladsen. Men det betyder ikke, at der ikke er et objektivt ansvar, som spørgeren præciserede det i sin begrundelse. På samme måde styrker arbejdspladsvurderingen det nødvendige løbende arbejde med at erstatte farlige stoffer med ufarlige og mindre farlige stoffer.

Om hjerte/karsygdomme vil jeg godt sige, at det sådan set er den mest almindelige dødsårsag her i landet. Selv om det ikke er sygdomme, som man normalt forbinder med arbejdsmiljøforhold, har nyere forskning faktisk vist, at risikofaktorer i arbejdsmiljøet har en betydelig effekt på forekomsten af disse sygdomme. Det er forskernes opfattelse, at problemet vil være stigende i de kommende år. Det er særligt de psykosociale risikofaktorer som f.eks. skifteholdsarbejde, tempoarbejde og manglende kontrol over eget arbejde, der er i søgelyset i denne forbindelse, og også på dette område er der i handlingsplanen præciseret en særlig opmærksomhed, en særlig indsats.

Hvad er så straffen for dødsfald af erhvervs sygdomme? Det er faktisk vanskeligt at følge de tilfælde op med straf, hvor et dødsfald viser sig at skyldes en erhvervs sygdom. For det første er der ofte tale om et meget langt tidsforløb mellem den skadelige påvirkning og dødsfaldet, og for det andet er det vanskeligt at dokumentere arbejdsmiljøpåvirkningerne i det lange forløb. Det skyldes især, at der ofte er gået lang tid, fra

påvirkningen er startet, til sygdommen bryder ud. Vanskelighederne består også i, at det ofte er vanskeligt at bevise en årsagssammenhæng, og det forekommer, at de overtrædelser, som har påført sygdommen, er forældede. Som nævnt i forbindelse med arbejdsulykkerne lægger jeg meget stor vægt på at få gjort noget ved det problem, at sagerne forældes, for det gør jo en dokumentation endnu mere vanskelig.

De nævnte vanskeligheder ved retsforfølgning betyder imidlertid ikke, at der ikke reageres på anmeldte erhvervs sygdomme. Når Arbejdstilsynet som led i særlige indsatser eller ved løbende kontrol konstaterer overtrædelser, gribes der ind med påbud og i grovere tilfælde med direkte politianmeldelse. Derudover indgår anmeldelser af erhvervs sygdomme som en væsentlig faktor ved Arbejdstilsynets prioritering af indsatsen, altså hvor man skal bruge kræfterne. Det er selvsagt dér, hvor risikoen er størst, og det, vi snakker om her, er et risiko-område.

Antallet af dødsulykker og dødsfald som følge af erhvervs sygdomme er altså fortsat alt for højt, om end der for ulykkerne kan spores en svagt faldende tendens. Jeg finder, at Arbejdstilsynets målrettede brancheindsatser og arbejde med at styrke den viden, vi har, om årsagen til arbejdsulykkerne peger i den rigtige retning, og det samme gælder anvendelsen af arbejdspladsvurdering som et redskab i det løbende forebyggelsesarbejde på virksomhederne.

Arbejdspladsvurderingerne er i øvrigt et eksempel på, at indsatsen for at forbedre arbejdsmiljøforholdene ikke kun er en myndighedsopgave. Arbejdsmarkedets parter, virksomhederne og de ansatte har alle en vigtig opgave at løfte her, så vi sammen når de visioner, som »Rent arbejdsmiljø år 2005« siger, vi skal nå.

Regeringens arbejde med at reducere antallet af arbejdsulykker og erhvervs sygdomme afspejler sig også i det igangværende arbejde om arbejdsstadereglerne. Regeringen anser det for meget vigtigt, at der nu etableres nye regler, der skaber det størst mulige incitament for arbejdsgiverne til at undgå ulykker og skadelige påvirkninger. For yderligere at styrke arbejdsgivernes incitament lægger jeg stor vægt på, at der også gennemføres en belønningsordning, som belønner de virksomheder, som gør en særlig god indsats, og det skal forstås på den måde, at de virksomheder, der gør mere end det, de skal, skal have en anerkendelse af det, hvorimod de virksomheder, som ikke gør det,